

Nr 187.

Godkänd av första kammaren den 26 maj 1915.

Godkänd av andra kammaren den 26 maj 1915.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse av 18 § i förordningen den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket.

(Bevillningsutskottets betänkande nr 32.)

Till Konungen.

Genom en den 19 mars 1915 dagtecknad proposition, nr 112, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen besluta, att 18 § i förordningen den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket skulle från och med den 1 januari 1916 erhålla följande ändrade lydelse:

18 §.

I varje tobaksvaras priskurantpris skall skatt ingå med ett belopp, som motsvarar nedanstående procent av priskurantpriset, nämligen:

för cigarrer och cigarrcigarretter	20 %
» cigarrer	30 %
» karvad tobak	20 %
» spinn-, press- och rulltobak	20 %
» snus	25 %

Under propositionens behandling i riksdagens bevillningsutskott bereddes styrelsen för aktiebolaget svenska tobaksmonopolet tillfälle att meddela upplysning, huruvida — med hänsyn till gällande bestämmelser rörande monopolbolagets verksamhet eller bolaget påvilande förbindelser eller eljest — styrelsen funne något att bemärka med anledning av de synpunkter, som legat till grund för framläggandet av ifrågavarande proposition.

I anledning härav mottog utskottet en skrivelse, i vilken styrelsen anförde följande:

»Frågan angående möjligheten att utan fördyring av tobaksvarornas detaljhandelspris uttaga den av Kungl. Maj:ts föreslagna höjda tobaksskatten är givetvis beroende på, huru höga bolagets tillverknings- och andra omkostnader komma att ställa sig samt huru stora rabatter, som anses böra tillkomma återförsäljarna. Ehuru de beräkningar, som av styrelsen i ifrågavarande hänseende uppgjorts, på det stadium i vilket bolagets verksamhet ännu befinner sig, givetvis icke kunna anses säkra, torde dock med visshet kunna sägas, att den marginal, som efter skatteförhöjningen skulle vara disponibel för beredande av rabatter åt återförsäljare, är synnerligen knapp. Den under rådande ekonomiska förhållanden inträffade starka prisstegringen å råttobak ävensom de i utomordentligt hög grad ökade frakterna för dylik vara hava nämligen verkat därhän, att tillverkningskostnaden för samtliga slag av tobaksvaror och alldeles särskilt för cigarrer och cigarrcigarretter under lång tid framåt, i varje fall under hela år 1916, kommer att ställa sig betydligt högre än man förut haft anledning att antaga. Vid sådant förhållande och då i avseende å sistnämnda varuslag den redan nu tydligt påvisbara tendensen till konsumtionsminskning ur affärssynpunkt absolut utesluter varje tanke på stegring av gällande detaljhandelspriser, finner styrelsen sig böra såsom sin uppfattning uttala, att någon höjning av den i monolförordningen för cigarrer och cigarrcigarretter angivna skattesatsen, 15 procent, ej bör ifrågakomma.

Men även i avseende å övriga slag av tobaksvaror torde den efter bifall till Kungl. Maj:ts proposition förefintliga rabattmarginalen icke förslå till annat än en något så när tillfredsställande rabatt åt *detaljisterna*, medan däremot *engrossisterna* icke ur sagda marginal lära kunna beredas sådana försäljningsförmåner, att deras verksamhet blir ekonomiskt möjlig.

Förutsättningen för att styrelsen skall kunna tillstyrka bifall till propositionen även med den ovan berörda modifikationen i skattesatsen för cigarrer och cigarrcigarretter, är sålunda, att bolaget befrias från skyldigheten att lämna särskilda engrossistrabatter, något som torde medföra den konsekvensen, att de i engrosshandeln sysselsatta personerna beredas ersättning för förlorad näringsverksamhet. Alldeles oavsett den nu föreslagna skatteförhöjningen framstår för övrigt detta enligt styrelsens mening ur synpunkten av en affärsmässig och rationell skötsel av bolagets varudistribution såsom i hög grad lämpligt och önskligt. Även om engrossisterna bibehållas, lärer bolaget nämligen för distributionen av sina varor icke kunna undvara distriktskontor i olika landsdelar, vilket torde hava till följd att engrossisterna åtminstone till största delen komma att bli överflödiga såsom mellanhänder mellan bolaget och detaljisterna. Den särskilda engrossistrabatten

skulle under sådana omständigheter för bolaget utgöra en extra kostnad — och en mycket betydande dylik kostnad — som icke skulle medföra motsvarande nytta i distributionsavseende. Tvärt om torde det vara ovedersägligt, att ett rationellt organiserande av bolagets varudistribution lättare låter sig genomföra, därest *hela* distributionen till detaljisterna ombesörjes direkt genom bolagets distriktskontor utan anlitande av mellanhänder.

Under sådana omständigheter och då styrelsen är av den uppfattningen, att den extrakostnad, som genom engrossisternas bibehållande skulle förorsakas bolaget, på mycket kort tid komme att överstiga den ersättning för mistad näringsverksamhet, som engrossisterna, i händelse de nödgades upphöra med sin rörelse, skäligen kunde göra anspråk på för sig och sin personal, anser sig styrelsen, huru än riksdagen kommer att ställa sig till Kungl. Maj:ts proposition om skatteförhöjning, icke kunna underlåta att vidtaga de åtgärder, som på styrelsen kunna ankomma, för att engrossisternas verksamhet inom tobaksbranschen måtte bli vederbörligen avvecklade; och har styrelsen för avsikt att efter bolagsstämmans hörande snarast möjligt hos Kungl. Maj:t göra framställning i dylikt syfte.»

Vad i den nu återgivna skrivelsen anförts har riksdagen funnit innefatta vägande skäl för antagandet, att någon höjd skatt å cigarrer och cigarrcigarretter icke kan, med bibehållande av de nuvarande detaljhandelspriserna, under rådande ekonomiska förhållanden skäligen påläggas. Då riksdagen liksom departementschefen utgår från den förutsättningen, att någon stegring av konsumentpriserna å tobaksvaror icke skall föranledas av skatteförhöjningen, har riksdagen ansett sig icke kunna bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag i vad det avser höjd skattesats för cigarrer och cigarrcigarretter.

Enligt de av departementschefen meddelade och åberopade beräkningarna skulle skatten för sistnämnda bägge varuslag, under förutsättning av bifall till den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna skattesatsen 20 procent, under år 1916 inflyta med 3,240,000 kronor. Bibehålles däremot, på sätt riksdagen beslutat, den i monopolförordningen angivna skattesatsen 15 procent, har man att, på grundvalen av departementschefens beräkningar, antaga en minskning av i runt tal 800,000 kronor. Till frågan härom skall riksdagen återkomma, då riksdagen framdeles kommer att meddela sina beslut angående beräkningen av bevillingarna för år 1916.

I fråga om de skattesatser, som Eders Kungl. Maj:t föreslagit för övriga slag av tobaksvaror, har monopolbolagets styrelse, på sätt framgår av dess skrivelse, icke ifrågasatt någon ändring. På de av departementschefen anförda skäl har riksdagen funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag i sistnämnda delar.

Vad monopolbolagets styrelse anført därom, att styrelsen hade för avsikt att — även oavsett de föreslagna skatteförhöjningarna — hos

Eders Kungl. Maj:t göra framställning om befrielse för bolaget från skyldigheten att lämna särskilda engrossistrabatter, har riksdagen funnit icke föranleda något dess yttrande.

Riksdagen får sålunda tillkännagiva, att riksdagen på grund av vad ovan anförts, med anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition beslutat, att 18 § i förordningen den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket skall från och med den 1 januari 1916 erhålla följande ändrade lydelse:

18 §.

I varje tobaksvaras priskurantpris skall skatt ingå med ett belopp, som motsvarar nedanstående procent av priskurantpriset, nämligen:

för cigarrer och cigarrcigarretter	15	procent
» cigarretter	30	»
» karvad tobak	20	»
» spinn-, press- och rulltobak	20	»
» snus	25	»

Stockholm den 26 maj 1915.

Med undersåtlig vördnad.
